

کالبدشکافی چالش‌های صنعت پلاستیک ایران

انتشار در:

صنعت پلاستیک به‌عنوان یکی از صنایع پایین‌دستی صنعت پتروشیمی در سال‌های اخیر با فراز و نشیب‌های مختلفی روبه‌رو بوده و با وجود آنکه اکنون ۸۰ درصد مواد اولیه اصلی این صنعت توسط پتروشیمی‌های داخلی تامین می‌شود اما همین موضوع تبدیل به چالش بزرگی برای این صنعت شده است. نبود مدیریت مناسب در تولید گریدهای مختلف مواد اولیه باعث کمبود و افزایش قیمت در برخی مواد اولیه شده است که در برخی دیگر از مواد اولیه، مزاد تولید وجود دارد. بازار انحصاری پتروشیمی‌های داخلی و فروش از طریق بورس نیز باعث مشکلات عدیده‌ای برای صنایع تکمیلی پلاستیک به ویژه در بخش صادرات شده که در همین راستا وزیر صنعت، معدن و تجارت در جلسه اخیر خود با نمایندگان پتروشیمی‌ها و انجمن‌های مختلف همچون انجمن ملی پلاستیک، پلی اتیلن، همگن و... به انعقاد قرارداد بلندمدت ارائه مواد اولیه میان پتروشیمی‌ها با تولیدکنندگانی که صادرات انجام می‌دهند، دستور داد. آنچه می‌خوانید گفتگوی روزنامه صمت است با ۳ عضو انجمن ملی صنایع پلاستیک ایران.

تهیه مواد اولیه از بورس، چالش صادرات پلاستیک

بیوک آقاصحاف‌امین، نایب‌رئیس انجمن ملی صنایع پلاستیک ایران درباره دستور و پیشنهادهایی که در این زمینه مطرح شده است، گفت: جلسه‌ای با موضوع توسعه صادرات در سال جاری و راهکارهای افزایش صادرات در بخش صنایع تکمیلی برگزار و در این نشست پیشنهاد ارائه مستقیم مواد اولیه از طرف پتروشیمی‌ها به تولیدکنندگانی که اقدام به صادرات می‌کنند، مطرح شد. وی با تأکید بر اینکه پیش‌شرط صادرات این است که تامین‌کننده و تولیدکننده به مواد مطمئن با قیمت مناسب و در زمان خوبی، دسترسی داشته باشند، افزود: هنگامی که در کشوری اقدام به انعقاد قرارداد صادراتی می‌شود، باید در یک زمان معین جنسی با نرخ مشخص به آنها تحویل داده شود که در این شرایط باید به بورس مراجعه کرد تا دسترسی به ۱۰ یا ۲۰ تن مواد اولیه داشته باشیم. صحاف‌امین ادامه داد: با روند فعلی تهیه مواد اولیه از بورس، کار به جایی نرسیده و مشکلات فعالان این حوزه همچنان ادامه خواهد داشت، بنابراین باید بتوان به‌طور مستقیم با پتروشیمی‌ها قرارداد بست و آنها نیز متعهد شوند براساس قراردادی که با تولیدکننده

دارند اقدام به عرضه جنس می‌کنند تا بتوان صادرات انجام داد.

آمایش نیاز صنایع تبدیلی به مواد اولیه

محسن صفایی، عضو انجمن ملی صنایع پلاستیک ایران در درباره مشکلات مواد اولیه در صنعت پلاستیک گفت: در حال حاضر حدود ۸۰ درصد از مواد اولیه اصلی صنعت پلاستیک توسط پتروشیمی‌های داخلی تامین می‌شود که آمار مناسبی است. این در حالی است که از سال گذشته قیمت مواد اولیه صنعت پلاستیک آزادسازی شد که تا حدودی استرس سال ۹۲ از روی مواد اولیه برداشته و روان‌سازی از لحاظ در دسترس بودن مواد اولیه انجام شد اما این نگرانی از روز نخست وجود داشت که مدیریت نکردن گریدها، مشکلاتی را به وجود بیاورد که همین امر نیز اتفاق افتاد. صفایی با بیان اینکه تنوع مواد اولیه در صنعت پلاستیک بسیار زیاد است، گفت: باید آمایشی روی نیاز صنایع مختلف به انواع مواد اولیه انجام شود تا پتروشیمی‌ها براساس ظرفیت‌شناسی اقدام به تولید کنند و نیاز صنایع در زمان مناسب در اختیار تولیدکنندگان قرار گیرد. عضو انجمن ملی صنایع پلاستیک ایران با بیان اینکه بعد از گذشت چند ماه از آزادسازی قیمت‌ها به‌ویژه از سال ۹۴ احساس می‌شود

هزینه و فایده استانداردسازی ساختمان

یک- طبق نظر کارشناسان در نظام ساخت‌وساز شهری، حوزه‌های مختلفی از سازمانی، قانون و مقررات و اجرایی دارای نقصان هستند که منجر به کیفیت نامناسب ساختمان‌ها می‌شوند. از این‌رو که این نواقص در یک فضای اجتماعی و فرهنگی اتفاق می‌افتد، در قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان، فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی عمومی در خصوص استانداردهای ساخت‌وساز جزو اهداف این قانون در بند ۴ ماده ۲ ذکر شده است.

دو- کارشناسان در دانش مدیریت پروژه، در برآورد هزینه‌های یک پروژه، تنها به هزینه طراحی و ساخت توجه نکرده و کلیه هزینه‌های عمر یک پروژه را مورد ارزیابی قرار می‌دهند.

در بازار ساخت‌وساز شهری در ایران، که در یکسو مالکان و سرمایه‌گذاران قرار دارند و در سویی دیگر بهره‌برداران، آنچه مورد ارزیابی و توجه است هزینه‌های طراحی و ساخت است که با کاهش هر چه بیشتر آن، سود حاصله برای گروه اول بیشتر می‌شود؛ ولیکن در صورت وجود فرهنگ عمومی و آگاهی اجتماعی و همچنین قوانین و نظارت‌های مربوطه، سعی در برآوردن انتظارات تمامی ذی‌نفعان پروژه می‌شود. مالکان، سرمایه‌گذاران، عوامل اجرایی، بهره‌برداران، همسایگان، مردم حال و آینده کشور جزو گروه‌هایی هستند که در احداث یک پروژه ساخت‌وساز شهری نفع می‌برند. اگر بخواهیم انواع هزینه‌های آشکار و پنهان یک پروژه را شناسایی کنیم، به موارد ذیل می‌رسیم: هزینه‌های طراحی و ساخت، هزینه مجوزها و گواهی‌ها، هزینه راه‌اندازی، هزینه تعمیر و نگهداری، هزینه سلب آسایش همسایگان در دوره اجرا (موانع عبور و مرور، آلودگی‌های صوتی، آلودگی‌های بصری)، هزینه عدم آسایش و عدم رفاه و رضایت خاطر بهره‌برداران طی سکونت در یک مسکن بی‌کیفیت، هزینه مال و جان انسان‌ها در صورت بروز حادثه، هزینه مصرف نامناسب معادن و منابع ملی در ساخت مسکن بی‌کیفیت، هزینه آلاینده‌های محیط زیست در تولید مصالح.

سه- کارشناسان در دانش مهندسی ارزش، تفاوت اساسی بین دو مفهوم «ارزان‌سازی» و «ارزنده‌سازی» قائل می‌شوند. «ارزان‌سازی» منجر به کاهش کیفیت یک محصول می‌شود، ولیکن «ارزنده‌سازی» ضمن حفظ کیفیت و حتی افزایش کیفیت محصول با اعمال ایده‌های جدید، موجب حذف هزینه‌های زائد تولید می‌شود.

چهار- آنچه در مورد الزامی شدن حضور سازندگان صاحب صلاحیت در کارگاه‌های ساختمانی در نظر عموم مردم و بالاخص سرمایه‌گذاران، که پیش از این عنوان شد در پی کاهش هزینه‌های ساخت و سود بیشتر هستند، موجب مقاومت و نارضایتی می‌شود، حق‌الزحمه‌ای است که این حضور بر هزینه‌های ساخت اضافه می‌کند. حال آنکه حضور یک سازنده ذی‌صلاح با دانش و تجربه در روند کار و فرآیندهای اجرا، نه تنها موجب افزایش هزینه‌ها نمی‌شود، بلکه به دلیل حذف هزینه‌های زائد موجب ارزندگی کار تمام شده نیز می‌شود؛ به خلاف آنکه در عدم حضور این متخصص، تلاش جهت ارزان‌سازی است.

از طرفی با توجه به کلیه هزینه‌های طول عمر یک پروژه، با استانداردسازی و ساخت با کیفیت یک ساختمان، در بسیاری از هزینه‌های آتی، از جمله تعمیر و نگهداری و هدررفت منابع، صرفه‌جویی صورت خواهد گرفت و این وظیفه صاحب‌نظران و مسوولان است تا با فرهنگ‌سازی و وضع قوانین مناسب، عموم مردم را به آگاهی و انجام این مسائل برسانند.

که عرضه‌ها و عرضه نکردن‌ها به عمد بوده است، اظهار کرد: این امر بازار را دچار آسیب‌های زیادی کرده زیرا در برخی گریدها عرضه پایین بوده و در بازار آزاد شاهد افزایش قیمت هستیم اما در برخی دیگر از گریدها به دلیل عرضه زیاد یا نبود فضای صادراتی، مواد اولیه مازاد نیز وجود دارد. به طور مثال در بسیاری از گریدهای «پی‌وی‌سی» این اتفاق افتاده و قیمت‌ها نیز کاهش یافته است.

رویکرد ملی پتروشیمی‌ها به صنایع تبدیلی

وی با بیان اینکه پتروشیمی‌ها باید با یک نگاه ملی ابتدا صنایع تکمیلی را بی‌نیاز از مواد اولیه کنند، گفت: در آینده هیچ راهی جز آزادسازی قیمت‌ها وجود نخواهد داشت و اقتصاد بی‌شک به این سمت خواهد رفت بنابراین باید برای صنایع تکمیلی چاره‌ای اندیشید تا دچار آسیب نشوند.

عضو انجمن ملی صنایع پلاستیک ایران با اشاره به اختلاف قیمت مواد اولیه پتروشیمی‌ها با مواد اولیه خارجی گفت: پتروشیمی‌ها مایل هستند تا انحصارگرایانه فعالیت کنند به همین دلیل در تصمیمات بازار دخالت و با توجه به رکود بازار، آسیب زیادی به صنایع پایین‌دستی وارد می‌کنند و شانس صادرات را از تولیدکنندگان می‌گیرند.

صفایی در ادامه افزود: اگر از اکنون به فکر این باشیم که در آینده با دنیا تعامل و رقابت کنیم باید در عرضه محصول، تولیدکننده قدرت انتخاب بین مواد اولیه پتروشیمی داخلی و خارجی را داشته باشد و باید این اجازه را داد تا پتروشیمی‌های خارجی امکان عرضه محصول در بورس را داشته باشند تا بازار رقابتی ایجاد شود. وی با اشاره به کاهش صادرات در صنعت پلاستیک اظهار کرد: اگر روند کاهشی صادرات در یک دوره ۱۰ساله مورد بررسی قرار گیرد، بخشی به مناسبات بین‌المللی و تحریم‌ها برمی‌گردد و اگر بازارهای هدف را تنها به کشورهای نظیر افغانستان و عراق سوق دهیم این موضوع در شأن صنایع ایران نخواهد بود زیرا تولیدات خوبی با استانداردهای جهانی در حال تولید است که لازم است در شرایط پساتحریم بازارهای هدف نیز گسترش یابد.

جریمه مالیاتی به جای جایزه صادراتی

امیرمنصور شیرازیان، مدیرعامل یک کارخانه تولیدکننده نایلون و پلاستیک درباره مشکلات تولید صنعت پلاستیک گفت: پس از هدفمندی یارانه‌ها، هزینه‌ها چندین برابر شد اما تاکنون یک ریال تخفیف مالیاتی یا یارانه به تولید اعطا نشده و این در حالی است که در چند سال گذشته نزدیک به ۸هزار تن صادرات انجام شد اما نه‌تنها جایزه صادراتی دریافت نکرده‌ایم، بلکه جریمه مالیاتی نیز برای صادرات وضع شده است و براساس بخشنامه اداره مالیات مابه‌التفاوت ارز مبادله و ارز آزاد را درآمد محسوب کرده‌اند و جریمه‌ای برای واحدهای صنعتی اعمال شده است.

وی با انتقاد از نحوه حمایت دولت از تولید گفت: در صنعت پلیمر، دولت برای حمایت از تولید، حمایت خود را متوجه پتروشیمی‌ها و سرشاخه‌های صنعت می‌کند در حالی که زیرمجموعه‌های صنعت پلیمر از این حمایت‌ها بی‌نصیب هستند.

بنابراین منابع عظیم کشور با قیمت ارزان در اختیار پتروشیمی‌هاست اما منابع اولیه صنعت پلیمر به ارزانی در اختیار صنعت قرار نمی‌گیرد. به‌طور مثال برای دیرکرد پرداخت هزینه هر کانتینر مواد، روزی ۷۰۰هزار تومان جریمه اخذ می‌شود.

وی با اشاره به اشتغالزایی بالا در این صنعت گفت: ۱۰۰میلیارد تومان سرمایه‌گذاری در این واحد صنعتی انجام و برای ۵۰۰ نفر اشتغالزایی ایجاد شده و این در حالی است که به گفته دولت برای ایجاد هر اشتغال به ۲۵۰میلیون تومان هزینه نیاز است.